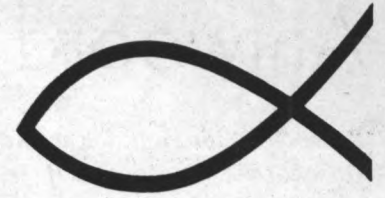

OPBOUW

WEEKBLAD TOT OPBOUW VAN HET GEREFORMEERDE LEVEN

uitgave van de gereformeerde persvereniging opbouw

Inhoud

- 113 Ds H. J. van der Kwast,
De ergernis van het kruis
- 114 Drs H. de Jong,
Antwoord aan dr D. Holwerda (2)
- 114 Ds A. H. Algra,
Pastorale Notities
- 116 Mr. dr J. Meulink,
De Overheid een geschenk van God
- 116 T. Hoekstra,
Verhalen rondom de Af-scheiding (ex libris)
- 117 D. W. L. Milo,
Caractacus

De ergenis van het kruis

„Eén van de misdadigers lasterde Hem:

Zijt Gij niet de Christus?

Red Uzelf en ons!”

(Lucas 23 vers 39)

De „misdadigers” die met Jezus gekruisigd werden waren geen criminelen in de gewone zin van het woord.

Het waren mannen, die weigerden zich neer te leggen bij de overheersing en verdrukking van het volk door de wereldmacht van die dagen.

In hun verzet tegen het Romeinse rijk aarzelden zij niet om geweld tegen geweld te stellen.

Het waren mannen als Barabbas, die in een oproer zich aan doodslag schuldig had gemaakt.

Het zijn bekende figuren ook in onze dagen.

Allen kennen we Arafat en zijn mannen en hun manieren.

Bij velen zijn ze populair.

Jezus hing dus tussen twee verzetsstrijders.

Er zijn er in onze dagen die menen dat Hij daar op zijn plaats was.

Jezus Christus kwam immers in verzet tegen de machten van die dagen als de grote bevrijder van de verdrukten in deze wereld.

Zou dit waar zijn dan moet er van een zekere verbroedering aan het kruis sprake zijn geweest.

Drie strijders voor „gerechtigheid” solidair tot in de dood.

Het evangelie tekent ons een heel ander beeld.

Van verbroedering is geen sprake.

De schare die opgekomen is om het mensonterend toneel van de kruisiging mee te maken krijgt waar voor zijn geld.

De gekruisigden krijgen ruzie en schorre kreten klinken van kruis tot kruis.

De mannen die naast Jezus hangen horen hoe de oversten van het volk en de soldaten Jezus honen en uitdagen

nu eens te bewijzen dat Hij de Verlosser is door af te komen van het kruis.

Dat spreekt één van hen aan.

Hij is een man van geweld; hij heeft gekozen voor de korte weg van confrontatie in de strijd voor een betere, rechtvaardige samenleving.

Heeft iemand daartoe de macht dan moet hij optreden.

Daarom begrijpt hij niets van Jezus, die daar hangt en lijdt en zo voor het oog niets doet, zelfs bidt voor zijn vijanden.

Zo iemand is toch geen verlosser!

Daarom wordt deze Jezus voor de man tot een ergernis en komt hij tot zijn laster: Redt Uzelf en ons!

Dat is verlossing: redt uzelf en gauw, want er is geen tijd te verliezen, want de dood grijpt al naar het hart van de slachtoffers.

Die taal klinkt ons niet vreemd in de oren.

Er moet recht en gerechtigheid geschieden en als het niet anders kan in de weg van verzet en geweld.

Voor mensen, die in de ban van de revolutie gevangen zijn is een lijdende verlosser aan het kruis een aanstoot en een dwaasheid.

Maar dit is nu precies het evangelie: een Heiland, die lijdt en bidt, die de schuld draagt, die aan Gods recht voldoet en genade en gerechtigheid verwerft door zijn kostbaar bloed.

Het kruis van Christus blijft een ergernis voor allen die menen dat zij door hun gerechtigheid de weg naar het heil moeten banen.

H. J. van der Kwast, Heerde

Antwoord aan dr. D. Holwerda (2)

De vorige maal hadden we het over de vertaling van het griekse woordje 'hoetoos'. Of je dat in Romeinen 11:26 moest weergeven met 'aldus' of 'alsdan'; of je dus moet lezen: „... en aldus zal gans Israël behouden worden”, dan wel: „... en alsdan zal gans Israël behouden worden”.

Voor de laatste vertaling kiest dr. Holwerda. Voor hem is de behoudenis van gans Israël een gebeurtenis die zal plaats vinden nadat de volheid der heidenen zal zijn binnengegaan. Tot aan dat tijdstip duurt de gedeeltelijke verharding van Israël voort. Volgens dr. H. is er dus in het tijdsverloop tussen Christus' hemelvaart en wederkomst een duidelijk keerpunt aanwijsbaar voor Israël waarop de gedeeltelijke verharding van dit volk ten einde loopt en het als geheel nog een keer voor het heil in aanmerking komt. In zijn opvatting is de ongewoelheid van het grootste gedeelte van het oude verbondsvolk voor het evangelie aan een termijn gebonden en zijn verwijt aan mij is dat ik door een bepaalde, in zijn ogen onmogelijke vertaling die termijn welke Paulus krachtens Gods openbaring aan Israëls verharding stelt, *wegwerk*. Laten wij deze kritiek eens nader bekijken.

Taalkundig of theologisch verschil?

Het gaat over het laatste deel van Romeinen 11:25 en wel over die woorden daarin die ik voor alle duidelijkheid schuin laat drukken: „... een gedeeltelijke verharding is over Israël gekomen, *totdat de volheid der heidenen zal zijn binnengegaan*”. Ik had dat in het slot-artikel van mijn reeks 'GEHEEL ISRAËL ZALIG' als volgt weergegeven: „... totdat (of: voor zolang als) de volheid der heidenen zal zijn binnengegaan (of: binnegaat)”. Het is nu over deze weergave dat dr. H. valt. Hij acht de vertaling 'voor zolang als de volheid der heidenen binnegaat' grammatisch onmogelijk. Hij wijst erop dat de in het grieks gebruikte constructie *het toekomstige tijdstip vastlegt waarop een handeling zal zijn voltrokken*, en niet *de huidige periode gedurende welke een handeling verloopt*. Het verschil is voor dr. H. zonneklaar: in zijn weergave („totdat...”) verkrijgt hij een duidelijk punt in de tijd waarop iets dat aan de gang is afloopt en iets nieuws kan beginnen, terwijl in mijn (foutieve) vertaling („voor zolang als...”) er twee dingen tegelijk aan de gang zijn waarvan de afloop geen keerpunt hoeft te zijn naar iets nieuws. Aan deze kritiek voegt dr. H. een menigte schriftplaatsen toe die zijn gelijk op dit punt moet bewijzen. Ik denk dat vele lezers die dr. H.'s betoog gevolgd hebben, hem hierin zullen zijn bijgevallen.

DOOR H. DE JONG AMSTERDAM

Toch, hoe eigenwijs het ook moge schijnen - ik ben niet overtuigd. Om te beginnen, als ik vertaal: „... een gedeeltelijke verharding is over Israël gekomen *voor zolang als de volheid der heidenen binnegaat*”, - is het dan wel waar te maken dat ik de termijn van die verharding *wegwerk*? Ook in mijn visie is het toch zo dat Israëls gedeeltelijke verharding niet tot in het oneindige doorduurt? Ja, zal dr. H. zeggen, maar bij jou valt dat einde van Israëls gedeeltelijke verharding samen met het einde der dagen, en dat betekent dat jij dat punt des tijds, dat keerpunt-onderweg voor Israël, kwijt bent. Goed. Maar dan vraag ik: ligt dat aan mijn vertaling, of komt dat vanwege een verschil van opvatting over het binnengaan van de volheid der heidenen: is dat aan een

termijn gebonden of duurt dat proces de gehele geschiedenis door? M.i. het laatste. En wel volgens het bekende visioen van Jesaja 2: „En het zal geschieden *in het laatste der dagen*: dan zal de berg van het huis des HEREN vast staan als de hoogste der bergen, en hij zal verheven zijn boven de heuvelen. En alle volken zullen derwaarts heenstromen en vele naties zullen optrekken en zeggen: komt, laten wij opgaan naar de berg des HEREN, naar het huis van de God Jakobs, opdat Hij ons lere aangaande zijn wegen en opdat wij zijn paden bewandelen”. Immers, zal er, aan dit geweldige gebeuren, aan deze climax der geschiedenis voorbij, een nog latere dag of een nog nieuwere bedeling zijn? Als toch immers de zin van heel Israëls roeping en verkiezing hierin zijn vervulling vindt dat het aan het einde der dagen samen met de andere volken de berg des HEREN mag bestijgen (zie Genesis 12:1-3)? Het wil er bij mij niet in. Het zit dan ook tussen dr. H. en mij ten diepste niet vast op een *taalkundig*, maar op een *theologisch* verschil: hoe leggen we het binnengaan der heidenen uit? Als een gebeuren dat binnen de geschiedenis een afloop kent of als een proces dat het geheel van 'het laatste der dagen' - zijnde de geschiedenis van hemelvaart tot wederkomst - vult? De lezer zal begrepen hebben dat ik de laatste opvatting ben toegedaan. Gedurende héél de nieuwe bedeling gaat

het evangelie wervend door de hèle wereld, „en dan zal het einde zijn” (Mattheüs 24:14).

Het grammatikale argument

Maar waarom overwoog ik nu de vertaling: 'voor zolang als...'? Omdat in mijn ogen Paulus hier bedoelt twee naast elkaar lopende processen te schetsen: enerzijds dat slechts een klein deel van Israël zijn bijdrage tot de gemeente levert en anderzijds dat de volheid der heidenen binnegaat. Dit precies is het geheimenis dat hij ons hier plechtig meedeelt: „... een verharding-ten-dele is het voor Israël geworden, terwijl intussen de volheid der heidenen binnegaat.” En zo, op die manier, op deze samengestelde wijze, zal geheel Israël behouden worden. Het gaat mij erom de blijvende gelijktijdigheid van het één zowel als van het ander te laten uitkomen. Dat immers is hier het nieuwe dat de apostel in het voorgaande gedeelte (Romeinen 11:11-24) zorgvuldig heeft voorbereid.

Maar nog eens, kàn dat wel? De grammatika dan en de vele voorbeelden die dr. H. heeft genoemd? Opnieuw trotseer ik de schijn van koppige eigenwijsheid met te zeggen dat ik niet overtuigd ben. De grammatikale regel die dr. H. noemt kende ik ten naasten bij, maar het was me al eens eerder tot een vraag geworden of hij wel zo strikt opgaat. Moet je behalve op de grammatikale constructie daarnaast ook niet letten op de *soort* van (werk)woorden die gebruikt worden? Zijn dat (werk)woorden die *punctueel* of *duratief* zijn, dat wil

NAAM

Nu, na vijf jaar, is de naam „Nederlands Gereformeerd” aardig ingeburgerd. Die naam verheft ons zelfs boven ware grootte: Is iemand niet Ned. Hervormd, dan is hij wellicht Ned. Geref. Zo worden wij nogal eens opgebeld door mensen die ons nummer doorgekregen hebben van 008. Iemand uit Beverwijk vroeg, of hij bij ons een nieuw systeem van bliksemafleiders mocht demonstreren. Maar wij hebben geen kerkgebouw. Hij had ons nummer van 'Inlichtingen' gekregen. Als het bij Ned. Hervormd niet lukt, probeert U het dan eens bij Ned. Geref., had de juffrouw gezegd. Zo vroeg een ander naar het Henry-Blackmon-koor; weer een ander had tekeningen gevonden van de restauratie van onze kerk, in 1913 en nog weer een ander vroeg het telefoonnummer van Feike Asma. Dat is een organist hier in de stad, die ook nogal eens gevraagd wordt voor een concert in het restant van het land, maar zijn nummer staat niet in de gids. Ook toen weer had 008 gezegd: probeert u het eens met 13326; dat is de Ned. Geref. Kerk, misschien is hij *dáár* organist van.

Pastorale Notities

DOOR A. H. ALGRA MAASSLUIS

Met de nieuwe naam kun je vrede hebben, omdat ze vrij neutraal is. Er worden geen grapjes mee gemaakt en ze voert geen pretenties. Hoewel ik zelf de combinatie „Nederlands” met „Gereformeerd” niet zo geslaagd vind. Ik ben op een Chr. Nat. School geweest en ik lees een Chr. Nat. Dagblad, maar ik begrijp toch niet goed, wat Christelijk-Nationaal nu eigenlijk is. Ik dacht dat „Christelijk” per definitie juist internationaal was. Ik wil hiermee geen discussie losmaken, want ik weet wel, dat die namen historisch-bepaald zijn. Christelijk-historisch, om zo te zeggen: Alleen: de moderne mens verstaat dit niet meer; het is hem duister. Maar het goede van de nieuwe naam is dus, dat ze geen pretenties voert.

Ik vind het vervelend als namen gekozen worden waarmee duidelijk anderen worden veroordeeld. Bijvoorbeeld: Volle-Evangelie-Gemeente. Alsof „de” anderen het volle evangelie niet kennen. Dat bezwaar teken ik ook aan tegen de combinatie met „Evangelisch” wanneer andere Christelijke instellingen daarmee afgekeurd worden als toch eigenlijk niet levende vanuit het Evangelie. Met de naam „Chr. Geref.” ligt het wat anders. Ook die naam is historisch bepaald. In 1837 verscheen het eerste nummer van De Reformatie, „tolk van de Christelijke Gereformeerde Kerk”. Maar thans vraagt een vreemdeling: Is de andere Gereformeerde kerk dan niet Christelijk? Fil. 4:5 luidde in de Statenvertaling: „Uwe bescheidenheid zij allen mensen bekend.” Het is toch goed als kerken op dit punt de oude vertaling aanhouden en in praktijk brengen wat daar stond. Dat vond ik bijzonder aangevoeld van die Chr. geref. dominee in Almere, toen hij voor de t.v. kwam met de nieuwe kerk. Hij zei zoiets als: dat het voor een kerk goed is om te constateren dat ze niet zo bijster veel voorstelt in de wereld van vandaag.

zeggen: tijdstipkelijk of tijdperkelijk? In het eerste geval (en ook als een zin met ontkenning of verwachting voorafgaat) is men in de vertaling gebonden aan 'totdat', in het laatste geval is men vrijer. Laat ik eens aan een paar voorbeelden duidelijk maken wat ik met het laatste bedoel. In Mattheüs 5 : 18 zegt onze Here: „Want voorwaar, Ik zeg u: *totdat* de hemel en de aarde *voorbij* gegaan zullen zijn, zal er niet één jota of één tittel vergaan van de wet, *totdat* alles zal zijn geschied”. We hebben hier een konstruktie vóór ons die nage-noeg gelijk is aan die van Romeinen 11 : 25. Maar omdat 'voorbijgaan' een werkwoord is dat een zekere duur in beslag neemt (net als trouwens 'binnengaan' in Romeinen 11 : 25), ben je m.i. niet sterk gebonden aan de vertaling „totdat...”. Ik tenminste zou de Groot Nieuws Bijbel niet willen blameren die hier als volgt weergeeft: „Neem van mij aan: *zolang* hemel en aarde bestaan, zal niet één lettertje of streepje uit de wet geschrapt worden *totdat* alles voorbij is”. Het is wel vrij vertaald, maar naar de zin niet onjuist. Een ander voorbeeld, uit het gelijkenis van de heer en zijn bediende, Lukas 17 : 8: „Zal hij niet veeleer tot hem zeggen: Maak mijn maaltijd gereed, schort uw kleren op en bedien mij *tot ik klaar ben met eten en drinken*”, en daarna kunt gij eten en drinken”. Er staat letterlijk: „totdat ik gegeten en gedronken zal hebben...” Nu zijn 'eten' en 'drinken' handelingen die een zekere duur in beslag nemen. De bij ons gebruikelijke

vertaling van het NBG voert het werkwoord 'klaar zijn' in, wat aan een tijdstip gebonden is. Daarom móet deze vertaling het woordje 'totdat' (of: 'tot') gebruiken. Het is hier echter opnieuw de Groot Nieuws Bijbel die tamelijk vrij en toch niet foutief overzet: „Je zegt tegen hem: Maak mijn eten klaar en doe je schort voor om mij *tijdens de maaltijd* te bedienen; daarna kun je ook gaan eten”. Deze vertaling is dus blijkbaar onder de indruk van de tijd die eten en drinken in beslag nemen en deze tijd verloopt tegelijk met die van het bedienen. Het zijn twee naast elkaar lopende processen.

Een derde voorbeeld is genomen uit het lijdensverhaal van onze Here, Mattheüs 26 : 36: „...en Hij zegt tot zijn jongeren: zet u hier neder, *totdat Ik daarheen gegaan zijnde zal hebben geboden*”. Ook 'bidden' is een handeling die enige tijd in beslag neemt. Daarop lettend zou je ook wel mogen vertalen: „...gaat hier zitten, dan ga Ik *intussen* daar bidden”. Het 'zitten' en 'bidden' vinden in ieder geval gelijktijdig plaats. Het mag zijn dat de gebruikte konstruktie in het grieks „het toekomstige tijdstip vastlegt waarop een handeling zal zijn voltrokken, en niet de huidige periode gedurende welke een handeling verloopt” - zoals dr H. strak formuleert - maar ik vermag het verschil niet zo duidelijk te zien.

Dat is ook het geval bij een voorbeeld dat enige malen in het Nieuwe Testament voorkomt, namelijk Matth. 22 : 44 (zie ook Markus 12 : 36, Lukas 20 : 43, Handelingen 2 : 35,

I Korinthiërs 15 : 25 en Hebréeën 1 : 13): „De HERE heeft gezegd tot mijn Here: zet U aan mijn rechterhand, *totdat Ik uw vijanden gesteld heb tot een voetbank voor uw voeten*”. Het voorbeeld lijkt op het vorige en ook hier maakt het weer geen verschil of we vertalen: „...zet u aan mijn rechterhand, dan zal Ik *intussen* uw vijanden stellen tot een voetbank voor uw voeten”. Maar, eigenaardig, in Hebréeën 10 : 13 hebben we geen keus: „Voorts afwachtende *totdat* zijn vijanden gesteld zijn tot een voetbank voor zijn voeten”. En dat komt vanwege het werkwoord 'afwachten' waarbij duidelijk naar een punt des tijds wordt uitgezien. Dat maakt het gebruik van het woordje 'totdat' noodzakelijk.

De bijbeltaal beschikt trouwens over nog een leuk foefje (zal ik maar zeggen) om wanneer zij de aandacht vestigt op het toekomstige tijdstip, dit ondubbelzinnig tot uitdrukking te brengen. Zij last dan het woord 'dag' in, zoals we in Lukas 1 : 20 kunnen zien: „En zie, gij zult zwijgen en niet kunnen spreken, *tot de dag toe, dat deze dingen geschieden*”, (in plaats van het niet helemaal eenduidige „totdat deze dingen geschied zullen zijn”). Een dag is immers meer een tijdstip dan een tijdperk.

Interessant is het ook om te zien dat soms een werkwoord tweezinnig wordt aangevoeld: de ene keer als een handeling die tijd vergt, de andere maal als één die op een tijdstip plaats vindt. Het werkwoord 'komen' is daarvan een voorbeeld. Dat zou de reden kunnen zijn dat het zinnetje

Redaktie

Ir. A. W. Biersteker
T. Hoekstra
Drs. H. de Jong
Drs. P. J. van Kampen
Mr. dr. J. Meulink
D. W. L. Milo
Drs. E. R. Postma
Drs. W. G. Rietkerk

Adres van de Redaktie:
Ds. K. Muller, Dovenetel 45,
8446 SH Heerenveen
Tel. 05130-20476

Kerknieuws / Uit breder kring
M. J. F. van der Wal
Brugakker 60-17
3704 RA Zeist
Tel. 03404-61525

„totdat ik kom” (of: „totdat hij komt”) in het grieks van het Nieuwe Testament wel op vier manieren wordt gekonstrueerd: „terwijl ik kom” (Lukas 19 : 13), „tot Hij gekomen zal zijn” (I Korinthiërs 11 : 26), „zolang als ik komende ben” (I Timotheüs 4 : 13) en „totdat Hij gekomen zal zijn” (Openbaring 2 : 25). In het nederlands kunnen we echter in alle vier gevallen, zonder dat dit voor de betekenis verschil maakt, vertalen: „totdat ik (hij) kom(t)”. De fijnheden van het grieks op dit punt ontgaan ons, is mijn indruk.

Om dezelfde reden zou ik geen verschil in vertaling tot uitdrukking willen brengen bij Mattheüs 14 : 22 en Markus 6 : 45. Dr H. die zoals bijna alle aangevoerde voorbeelden ook

moeilijker dan vallen en opstaan...

je vader wordt gediscrimineerd.
af en toe heeft hij wat seizoenwerk.
je woont in iets dat op een hut lijkt.
dan is het leven heel wat moeilijker dan vallen en opstaan. hulp is dan hard nodig.

wie helpt (alleen of samen met anderen!) een kind er weer bovenop?

bel onze secretaresse nu!
03443-2079 (ook 's avonds)

een kind in een kindertehuis volledig verzorgen, kost f 60,- per maand. een noodlijdend kind thuis helpen kost f 30,- per maand.
giften en periodieke bijdragen zijn ook erg nodig!

stichting

redt een kind

secr.: dr guépinlaan 23 - 4032 nh ommeren (gld.)
postgiro: 1599333 t.n.v. stichting redt een kind te
hatterm. bank: abn-doorn, rek.no. 37.73.32.860.

deze twee teksten noemt, kiest bij Markus voor de weergave: „in de tijd die Jezus nodig heeft om de schare kwijt te worden”, terwijl Mattheüs volgens hem de aandacht richt op het moment waarop Jezus de schare zal zijn kwijtgeraakt. Maar ik kan me goed vinden in de Groot Nieuws Bijbel die in beide gevallen heeft: „Intussen zou Hij de mensen naar huis sturen”.

Samenvatting

Kort samengevat: ik kan niet inzien dat ik taalkundig blunderde toen ik de passage in Romeinen 11:25 weergaf als: „...totdat (of: voor zolang als) de volheid der heidenen zal zijn binnengegaan (of: binnengaat). En nog eens: het belangrijkste verschil tussen dr H. en mij op dit punt is niet van taalkundige, maar van theologische aard.

De Overheid een geschenk van God

Wie regeert ?

Ons land is een parlementaire democratie, waarin de overheid verantwoording verschuldigd is aan de volksvertegenwoordiging. Wetten kunnen dan ook alleen gemaakt worden door de regering in samenwerking met de Staten Generaal.

DOOR
J. MEULINK
ENSCHDEDE

tal kornuiten een kerncentrale bezetten.

Wanneer een wet je niet aanstaat, b.v. het verbod om een ander op zijn uitdrukkelijk en ernstig verlangen van het leven te beroven (euthanasie), dan lap je dat aan je laars.

Burgerlijke ongehoorzaamheid wordt tot een deugd verheven. De parlementaire democratie schijnt op haar retour te zijn.

Geen wonder dat een partij als de Centrum partij nu een kans krijgt. Als het overheidsgezag gaat stagneren, krijgen andere machten een kans.

Verhalen rondom de Afscheiding

Als de redactievergadering van Opbouw is afgelopen, zijn we nog niet helemaal klaar om naar huis te gaan: eerste verdelen we nog de boeken die ter recensie zijn toegezonden. Ik kreeg de laatste keer een bundel verhalen en schetsen rondom de Afscheiding mee, namelijk De Spelbrekers door G. Brouwer.

Het is een wat merkwaardig boek. Soms heeft het iets weg van een ouderwetse historische roman en soms lijkt het wat op een jongensboek zoals ik in mijn jeugd las. Bepaalde gebeurtenissen zijn in briefvorm verteld, andere komen uit de mond van een oude oom, en herhaaldelijk komt de schrijver zelf in de ik-vorm naar voren. Een zekere compositie is dus afwezig en dat vind ik wel een gemis. Als er meer eenheid, ook in de stijl, was aangebracht, zou het werk aan kwaliteit gewonnen hebben.

Dat wil niet zeggen dat ik het boek niet met interesse gelezen heb. Brouwer weet kennelijk heel wat van die tijd af, hij is ook goed thuis in Hattem en omgeving waar de beschreven gebeurtenissen zich hebben afgespeeld. Hij heeft onmiskenbaar capaciteiten als verteller, wat onder andere tot uiting komt in de manier waarop hij gesprekken weet weer te geven. Het gesprek op de kerkeraad (blz. 174-179) is daar een goed voorbeeld van. De schrijver heeft ook gepeild hoe de eigen eer, zelfs bij de meest oprechte en vrome broeders, een funeste invloed kan hebben en een bedreiging kan vormen voor de eenheid in de gemeente.

Zoals ik al liet merken, kleven er ook gebreken aan het boek. De stijl is soms uitgesproken zwak en de schrij-

EX LIBRIS

DOOR
T. HOEKSTRA
ZWOLLE

ver neigt hier en daar naar het sentimentele. Voorbeelden: O, kon ze maar helpen. O, hoe gaarne zou ik het doen. En: De maan zeilt langzaam en statig door de blauwzwarte hemel; haar stralen glijden over een wereld, verzadigd van leed en verdriet. Hun zilveren glans heeft gestraald ook over dit plekje van moeder aarde, lang voor het huidige geslacht werd geboren... Hoe rustig liggen ze daar, de eenzame boerderijen, verzonken in de nachtelijke stilte. Maar ook hier, weten de manestrallen, hebben de cocksiaanse denkbeelden wortel geschoten.

Kijk, zulke dingen ontsieren het boek. Als de schrijver zich had beperkt tot het vertellen van zijn verhalen, desnoods voor een deel in de retorische negentiende eeuwse stijl, zou dat het werk ten goede zijn gekomen. Verhaal en beschouwing horen niet door elkaar te lopen, niet verbonden te worden. Dan ontstaat er een produkt dat is te typeren als: geen vlees en geen vis. Vandaar dat het einde van het boek zo zwak is, het doet afbreuk aan de rest. Het is natuurlijk ook onzin dat manestrallen iets weten, zeker is het onzin dat zij weten dat de ontwikkelingen in de geschiedenis niet in hoofdzaak samenhangen met economische omstandigheden. De schrijver gaat bovendien wel erg simplistisch te werk als hij zegt dat de wetenschap die wel grote invloed toekent aan materiële omstandigheden en aan het

machtsstreven van leidende figuren „in de geschiedenis alleen maar het gerinkel van de kassa hoort. De figuur van Batavus Droogstoppel is haar peetvader. Das Kapital is haar bijbel”. Ik herhaal: zulke dingen ontsieren een boek. Mocht er nog eens een herdruk verschijnen, dan kan daar misschien eens iets aan worden gedaan.

En dan komt weer de oude vraag: is dit nu literatuur? Het antwoord zal duidelijk zijn: nee, onder andere doordat het werk niet een goed sluitend geheel is en door andere zwakke elementen die ik heb aangestipt. Maar dat betekent niet dat we hier te maken hebben met een boek dat niet met belangstelling en genoeg gelezen kan worden. Er is ook nog wel het nodige van te leren. Al zou het alleen maar zijn hoe groot de invloed van menselijke geldingsdrang en eerezucht kan zijn, ook in de geschiedenis van de kerk. Wat is het de Afscheidenen moeilijk gemaakt, ze zijn niet alleen miskend, ze werden beschimpt en vervolgd terwijl ze oprecht en naar eer en geweten hun Heiland wilden dienen. Tegelijk kan de lezer van dit boek kennis maken met andere eigenschappen van de mens: moed, offervaardigheid, plichtsbeseft, trouw, nederigheid, diepe vroomheid. En dat niet alleen bij hen die meenden niet langer mee te mogen doen met wat er in de kerk gebeurde, maar ook bij hen die meenden dat zij onder geen beding zich mochten afscheiden van de kerk waarin zij waren opgegroeid. Uit de historie, ook uit die van de kerk, kunnen we heel wat leren. Ik vrees dat we het te weinig doen.

„De spelbrekers” is verschenen bij Buijten en Schipperheijn, Amsterdam 1984 (ISBN 90-6064-458-1) en kost f 24,50. Het is mooi uitgegeven: een prettige druk en een stevige band met een goede aquarel van Reint de Jonge.

Het recht van verzet

Maar je mag toch wel verzet plegen, zo zegt men.

Kijk maar naar het verzet van de „Bekennende Kirche” in de dertiger jaren, toen Hitler de Joden naar concentratiekampen liet wegvoeren.

Zie naar onze vaderlandse geschiedenis. In het middelpunt staat de „tiende penning”. Toen Philips II uit geldnood Alva naar de Nederlanden zond om de tiende penning in te voeren ontstond overal verzet. Na de inneming van De Briel weigerde men zelfs elke betaling. Die weigering heeft ons op den duur de vrijheid gebracht. Dus al 400 jaar geleden was er al een succesvolle, massale actie om 10% BTW, bestemd om er een oorlog mee te betalen, te weigeren.

En deze weigering leidde zelfs tot de vrijheid van ons vaderland. Was onze Tachtigjarige oorlog niet een rechtmatig verzet?

Nu is dit een wat merkwaardige simplificatie van de historie. Ons verzet tegen Spanje berustte echt niet alleen op de invoering van de tiende penning. Het ging ten diepste om de vraag van godsdienstvrijheid en de vrijheid van ons volksbestaan.

Voorop moet steeds blijven staan, dat de overheid in dienst van God staat en dat wij als burgers haar daarom moeten gehoorzamen. Dat geldt ook tegenover slechte overheden.

Het is aan de andere kant wel juist, dat in bepaalde situaties verzet tegen de overheid geoorloofd is. Men moet Gode meer gehoorzamen dan de mensen. Dat kan leiden tot ongehoorzaamheid aan de overheid.

Gewetensbezwaren tegen de defensie

Zo zijn er burgers in ons land, die gewetensbezwaaar hebben tegen een militair apparaat. Dat kwam vroeger ook voor. Ook veel christenen hebben in de loop der eeuwen tegen een militair apparaat bezwaar gemaakt. Vol-

gens hen bracht de gehoorzaamheid aan hun Heer dat mee.

In deze tijd zijn echter groepen, die menen, dat ze daarom moeten overgaan tot burgerlijke ondergehoorzaamheid. Met name de Basisbeweging van kritische groepen en gemeenten en ook de „Beweging Weigering Defensiebelasting” weigeren op die grond defensiebelasting te betalen. Wegens gehoorzaamheid aan hun Heer plegen zij dus burgerlijke ongehoorzaamheid. Weigering van defensiebelasting door christenen zien zij als konsekwentie van hun geloof in Jezus, de Heer van de geschiedenis en als „mogelijk” handelend antwoord op uitspraken van kerken, waarin de (kern)bewapening als goddeloos is gekenschetst.

Men weigert niet alle belastingbetaling, maar alleen het deel dat voor defensiedoeleinden gebruikt wordt. Dit bedrag, bijvoorbeeld f 1.200,- (het bedrag dat per persoon aan defensie besteed wordt). Dit bedrag wil men in een vredesfonds storten, waaruit vredesactiviteiten gesubsidieerd zouden kunnen worden.

Deze redenering lijkt niet zo vreemd. Ook al is men van oordeel, dat pacifisme een miskennis betekent van het recht van de overheid om het zwaard te hanteren (en dat is het metterdaad), het kan niet ontkend worden dat nu en vroeger veel christenen gewetensbezwaren hadden tegen het militaire apparaat van de overheid. De wet Gewetensbezwaren Militaire Dienst geeft dan ook de mogelijkheid op grond van gewetensbezwaren militaire dienst te weigeren. Gewetensbezwaren moeten zoveel mogelijk geëerbiedigd worden. Zo zijn er veel meer wettelijke vrijstellingen voor hen, die principiële bezwaren hebben tegen bepaalde heffingen, b.v. tegen verzekeringen, tegen de A.O.W.-premie enz. Bij doelheffingen levert dat ook niet veel problemen op.

Antiparlementair

Toch ligt het bij het weigeren van belastingbetalen voor defensie wat anders. Deze weigering is in een parlementaire democratie niet aanvaardbaar. In feite gaat op deze manier de individuele burger de plaats van de wettig gekozen volksvertegenwoordiger innemen.

Wanneer men aanvaardt, dat een aantal burgers f 1.200,- minder aan belasting betaalt op grond van pacifistische gevoelens, moet men ook andere principiële bezwaren aanvaarden. Velen hebben bezwaren tegen een van de duizenden uitgaven van de staat. Dat kan echter geen reden zijn om geen belasting te betalen. We hebben aan de keizer te geven wat des keizers is. Het recht behoeft niet te wijken als het gaat om een bezwaar tegen een verplichting om te moeten betalen. Ik geloof ook niet, dat dit gewetensbezwaren kunnen zijn.

De een heeft ernstig bezwaar tegen defensie-uitgaven.

Maar een ander heeft niet minder ernstige bezwaren tegen subsidiëring van

culturele activiteiten, die in strijd zijn met Gods geboden.

Weer anderen vinden overheidssteun voor omroep, onderwijs of gezondheidszorg principiële onjuist.

Wanneer men al deze bezwaarden gedeeltelijk belastingvrijdom zou geven, zou de Staat der Nederlanden niet meer kunnen functioneren. Het is niet slechts onjuist, maar ook onmogelijk dit alles aan de beslissing van de individuele burger over te laten. Er zou een chaos ontstaan.

De goede God heeft ons juist een overheid geschonken mede om een dergelijke chaos te voorkomen.

Het is ook niet waar, dat de burger defensiebelasting betaalt.

Hij betaalt belasting opdat de overheid haar taak kan volbrengen. Voor welke taken de belastingopbrengst besteed wordt, bepaalt de regering in overleg met het door het volk gekozen parlement.

Niet de burger, maar de gekozen volksvertegenwoordiging heeft hier de verantwoordelijkheid. Wanneer men dat niet aanvaardt, staat men in feite toe, dat de minderheid gaat regeren.

De burger heeft een taak en verantwoordelijkheid om op bepaalde tijdstippen mee te werken aan het kiezen van goede volksvertegenwoordigers. Het schijnt helaas, dat veel burgers menen, dat ze ook daarna nog samen met de overheid verantwoordelijkheid dragen.

Wie echt gewetensbezwaren heeft zal dit tot uitdrukking moeten brengen door gebruik te maken van de democratische rechten, die grondwet en wet hem of haar geven.

Burgerlijke ongehoorzaamheid is niet het geëigende middel.

Dat leidt tot ondermijning van de parlementaire democratie.

Parlementaire democratie

Parlementaire democratie is een groot goed. Het geeft ons de mogelijkheid om voor Gods aangezicht onze verantwoordelijkheid voor het staatsverband te beleven.

Het is waar, dat die democratie vaak gebrekkig functioneert. Maar het is wel de minst slechte oplossing. Als de parlementaire democratie goed werkt, zal het parlement als een echt geweten van het volk fungeren.

Niet „de straat”, maar de overheid moet ons regeren. Anders ontstaat de chaos, en lopen onze volksvrijheden gevaar. Loopt ook onze godsdienstvrijheid gevaar.

Zie maar naar de dictatoriaal geregeerde landen.

Een overheid die zorgt voor orde en de chaos en willekeur tegenhoudt is een groot geschenk van God.

Laten we er zuinig op zijn. God voor danken en ook bidden, dat de overheid haar roeping mag verstaan, ons ten goede.

Caractacus

In de voorgaande artikelen is de naam van Caractacus al gevallen: het is de Latijnse naam voor de Keltische Caradoc, koning van Silurië, dat is Zuid-Wales. Daar deze Caractacus voor de kerkgeschiedenis zijn betekenis heeft gehad, zult u zeker wel iets meer van hem willen weten. U weet nu al, dat Claudia een dochter van hem was, en Linus een zoon.

DOOR D. W. L. MILO DALMALLY

Caractacus was de zoon en opvolger van Brân de Gezegende en kleinzoon van koning Lear (de man, aan wie Shakespeare een toneelstuk wijdde). Deze koningen konden hun afstamming tot 35 generaties terugbrengen, wat op ongeveer elf eeuwen historie neerkomt. In het jaar 36 n.C. had Brân de kroon neergelegd ten behoeve van Caractacus; ook de laatste regeerde met kracht en recht, was geëerd en geliefd. Zelfs de Romeinen boekstaafden ¹⁾ dat de Siluren onbeperkt vrouwen hadden in Caradoc; terecht want onder deze koning hebben de verenigde legers de Romeinen onophoudelijk teruggeslagen. En in de

Keltische Triaden (driedelige spreuken) werd hij bezongen: „Caradoc, zoon van Brân, die door iedere Brit, van koning tot boer, werd gevolgd wanneer hij de speer ophief voor de strijd.”

Het machtige Rome uit de eerste eeuw van onze jaartelling wilde namelijk dat laatste stukje vrij Europa aan zijn gebied toevoegen. Dit ter uitvoering van Claudius' decreet: dat alle christendom en Druïdendom in Britain moest worden uitgeroeid. Maar vier knappe generaals, Plautius, Vespasianus, Geta en Titus werden teruggeroepen naar Rome, omdat ze niet vorderden. ²⁾ Dat verhinderde Caractacus' zuster, Pomponia Graecina, niet, met de Romeinse generaal Plautius te huwen en mee naar Rome te trekken.

In een nu volgende wapenstilstand van zes maanden werd Caractacus uitgenodigd naar Rome te komen voor onderhandelingen. De Britse bard Iolo vermeldt in zijn manuscript: dat Caractacus voor de Romeinse senaat moet hebben verklaard, dat hij in Wales elke boom had laten omhakken, zodat de Romeinen nooit konden zeggen dat ze last hadden gehad van de Silurische bossen - alleen van de Silurische dapperheid. Laat het waar zijn of niet - de Romeinen zelf legden vast, dat Caradoc, bij het zien van Rome's pracht aan gebouwen en paleizen, zou hebben gezegd: een volk van zoveel luxe wil mij mijn soldatentent misgunnen!

Dit was niet de toonsoort voor Romeinse vredesonderhandelingen. Toen de zes maanden om waren zat Caractacus al weer in Silurië en de allerbeste generaal, Ostorius Scapula, werd nu ingezet tegen de Britten. En aan deze man gelukte het, Caractacus gevangen te nemen, zonder slag of stoot... alleen door de verleiding van een knappe vrouw, die hem als Delila verried. Haar naam: Arëgwydd, bij de Romeinen Cartismuanda genoemd. ³⁾ Op bevel van de Romeinse keizer Claudius moest de hele koninklijke familie (Lear, Brân, Caradoc, kinderen en kleinkinderen) naar Rome komen. Rome zag met drie miljoen mensen op hen neer en „beefde, toen men de geketende Britten zag”, - „de enige vijand, die de Romeinse wapens waardig was”.

Het is een pompeuze vertoning geworden en Claudius wist er iets van te maken. De senaat bood hem een bescheiden triomfboog aan - maar Claudius weigerde die. Hij wenste een echte triomfboog en niet zo'n kleintje - Want, zei hij, aan Caractacus was heus wel een echte triomfboog verdiend. Nu, Caractacus, de held van 40 veldslagen, groot in wapenen, groter in ketenen, verscheen onbewogen voor het keizerlijk tribunaal en hield een korte reden, die Engelse schooljongens uit het hoofd leren:

„Indien aan mijn regering in Britain zulks verzocht was (al ware het voor het behoud van mijn erfelijke domeinen of voor het welzijn van mijn dy-

nastie) dan zou ik al veel eerder deze stad zijn binnengekomen. Namelijk als uw bondgenoot, niet als uw gevangene. En u zou, als ik uw vriend was, geen koning hebben behoeven te beleiden, die van vermaarde voorouders stamt en dictator is van vele naties.

Mijn huidige positie, ontdaan van mijn vroegere luister, staat mij even zeer tegen als ze u bevalt. Wat zal ik dan zeggen?

Ik was meester over mensen, paarden, wapens en rijkdommen. Begrijpt u dat ik er niets voor voelde, deze los te laten op uw bevel? Moet, vanwege de Romeinse aspiraties voor een wereldheerschappij, elke natie het knechtschap aanvaarden, dat u haar zou willen opleggen? Ik ben nu in uw macht; verraden, maar niet overwonnen. Indien ik als veel anderen mij zonder tegenstand aan u had overgegeven - waar zou de naam van Caradoc zijn gebleven? En waar zou uw glorie zijn? Beide zouden in vergetelheid zijn ondergegaan.

Maar schenk mij het leven - en mijn naam zal in de historie voortleven als tenminste één voorbeeld van Romeinse welwillendheid".

Een ongewone rede voor een gevangene, die grote indruk maakte en door Tacitus is opgetekend. Suetonius heeft er bij vermeld, dat deze „overwinning” bereikt is zonder een veldslag en zonder een druppel bloed.

Nu, Claudius wilde ook wel eens iets groots doen: hij schonk de hele Silurische familie gratie en legde haar een gijzeling van zeven jaar op. ⁴⁾ De familie heeft zeven jaar in haar eigen huis, het „Britse Paleis”, gewoond,

dat later een kerk werd. Het stamhoofd ontving zijn Silurische inkomsten ongehinderd en men kon na zeven jaar teruggaan. Brân en Caradoc hebben dat gedaan, ongeveer 58 nC. Lear was voor dien overleden. Van de kinderen bleven Linus en Claudia in Rome wonen. De andere kinderen gingen mee naar Silurië: Cyllinus en Cynon, de zoons; en Eurgain, de dochter. Cyllinus volgde later zijn vader op als koning, Eurgain stichtte een hogeschool en wijdde zich daar aan.

- o -

Bij de naam Brân hebben we de toenaam „de Gezegnede” al gezien. Wat hield dat in? Dat Brân een christen was, toen hij naar Rome werd gevoerd. Hij en zijn zoon Caradoc waren gedoopt en hadden hun hele rijk tot christelijk domein verklaard. De geschiedschrijvers hebben vastgelegd, dat Jozef van Arimathea met zijn elf gezellen, in 38 nC te Avalon aangekomen, in de kortste keren het Evangelie aan het Silurische hof had gepredikt; met het gevolg dat Silurië het eerste christelijke koninkrijk ter wereld was. De wraakgierige Sadduceeën, met als voornaamste uitvoerder de felle Saulus, hadden de christenen uit Jerusalem verjaagd ⁵⁾ en zo het zaad uitgestrooid over de hele bewoonde wereld! De mens wikt - God beschikt.

¹⁾ Tacitus II, 24 - ²⁾ Suetonius in Vita Vespas., Dio Cass. lib. IX - ³⁾ Tacitus Ann. XII en Hist. III - ⁴⁾ gijzeling „in libera custodia” - ⁵⁾ Hand. 8 : 1. - Tacitus schrijft in Ann. 5, 28: „In Britain werden de Romeinen, na de gevangenneming van Caractacus, onophoudelijk verslagen, alleen al door de Siluriërs.” - Het christendom was in Britain begonnen met Brân en Caradoc, voor het jaar 50 nC, zegt het Harleian manuscript (4181).

een kindertehuis in de stad Sahibganj was ontstaan doordat een evangelist op zijn tochten naar de bergen in aanraking kwam met deze mensen. Hij voelde zich geroepen, samen met zijn vrouw, de verlaten kinderen van deze bergstam op te nemen. Eerst in zijn eigen gezin en later in een kindertehuis. Wij zullen deze geschiedenis nu niet herhalen. Twee jaar geleden bezochten wij zo'n dorp in de bergen. Wij schreven over de verschrikkelijke situatie die wij daar aantroffen: zieke mensen met koorts en oogontstekingen, dronken mensen, zwaar ondervoede kinderen en een bevolking die wel het Evangelie had gehoord maar niet had aanvaard.

Deze keer werd een ander dorp in dezelfde streek bezocht. Hier waren de mensen wel open voor de Blijde Boodschap van Gods verlossing in Christus. Velen waren tot geloof gekomen. Het verschil was opmerkelijk. Hier geen dronken mensen meer, maar mensen die hard werkten om aan de kost te komen. Hierdoor was het een welvarend dorp geworden. Zondags komt men nu bij elkaar voor een kerkdienst en men heeft geregeld gebedssamenkomsten. Voor ons was dit een goed voorbeeld hoe het aanvaarden van het Evangelie de hele mens verandert. Het leven heeft zin gekregen,

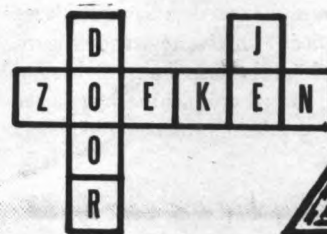
men werkt voor God en voor de naaste.

Voor de eerste keer bezochten wij twee nieuwe kindertehuizen van de Bethel Fellowship in de stad Vyara in de staat Gujarat. In beide kindertehuizen, één voor jongens en één voor meisjes, worden kinderen van de hill tribes geholpen. Samen 190 kinderen. Het zijn fijne kindertehuizen. De gebouwen waarin deze kinderen zijn ondergebracht kreeg de Bethel Fellowship kado van de plaatselijke kerk. Voor ons een grote besparing, want bouwen is duur.

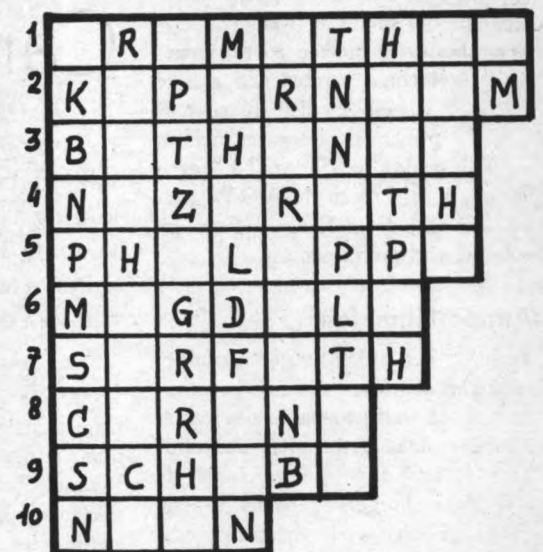
Wij werden uitgenodigd een bezoek te brengen aan de stad Valsad. Deze kleine stad ligt niet zo ver van Vyara af. In Valsad werkt een Amerikaanse zending en daar is nog één zendeling van aanwezig. Deze zendeling gaat binnenkort India verlaten in verband met het bereiken van de pensioengerechtigde leeftijd. Dan zal er niemand meer zijn, die men vertrouwt om toezicht te houden op de verschillende gebouwen en andere bezittingen van deze zending. Men is bang dat er na het vertrek van de zendeling een grote strijd zal losbranden tussen de verschillende Indiase mensen, die bij dit

werk zijn betrokken. Om dit te vermijden, wil men liever dat de gebouwen voor ander christelijk werk worden gebruikt. Vandaar dat men de Bethel Fellowship in samenwerking met ons deze gebouwen aanbiedt voor een huur van Rs. 1,- (één Rupee = ca. f 0,30) per maand. Maar dan moeten ook hier kinderen van deze hill tribes worden geholpen. Dit is een prachtig aanbod waar wij dankbaar gebruik van zullen maken. Er was hier een grote kostschool voor kinderen, maar daarvoor was geen belangstelling meer. Er waren nog maar vier kinderen. Deze kunnen gemakkelijk ergens anders worden ondergebracht. Daardoor komt er een groot gebouw vrij. Verder zijn er twee grote bungalows, die ook in de huur van Rs. 1,- per maand zijn begrepen. Een groot speelterrein voor de kinderen is aanwezig. Alle gebouwen zijn net van electriciteit voorzien. Binnenkort zullen hier zo'n 100 nieuwe kinderen geholpen kunnen worden onder leiding van de Bethel Fellowship. Dit garandeert een goede verzorging van de kinderen en een goede christelijke opvoeding. Wij zijn daarvoor dankbaar.

We hebben verschillende evangelisten

In de figuur moeten we namen van plaatsen uit de Bijbel invullen. Zoals je ziet staan de medeklinkers al op de plaats. Je moet alleen nog klinkers invullen. Sommige plaatsnamen kun je uit het hoofd neerschrijven. Andere zijn wat moeilijker. Om je een beetje te helpen zal ik voor iedere plaatsnaam een persoon noemen die daar heeft gewoond. Je begrijpt dat de namen van deze personen niet in de goede volgorde staan.

De personen zijn: Jairus - Jezus - jongeling - Jozef - koningin - Lazarus - Lydia - Maria - Simon - weduwe.

Oplossing vorige week:

1. Abana is een rivier die door Damascus stroomt (denk aan Naäman).
2. Ballingschap: het volk Israël werd uit hun land (Kanaän) weggevoerd naar Babel.
3. Ceders zijn bomen die je veel in Libanon vindt. Salomo gebruikte ze bij de tempelbouw.
4. Dagon was een afgod van de Filistijnen.
5. Adam en Eva woonden in de hof van Eden (het paradijs).
6. De Faraos was de heerser van Egypte.
7. Gosen was een streek in het noorden van Egypte waar de nakomelingen van Jakob woonden voordat ze naar het beloofde land gingen.
8. Haggai was een profeet die ongeveer 500 jaar voor de geboorte van Jezus leefde en het volk er na de ballingschap aan herinnerde dat ze de tempel weer moesten herbouwen.
9. Judas Iskariot heeft de Here Jezus met een kus verraden. De vader van Judas heette Simon Iskariot.
10. Jebus is een oude naam voor Jeruzalem.

Stichting Redt een Kind

Wij zijn net teruggekeerd van een rondreis langs onze kindertehuizen in India. Wat je bij zo'n reis opvalt is de grote belangstelling die er nu in India bestaat voor de hill tribes (bergstammen). Niet alleen van christelijke zijde, maar ook de regering en niet-christelijke hulporganisaties gaan hun aandacht daarop richten. Zo laten wij daar in de krant dat Unicef in de staat Madhya Pradesh deze mensen gaat helpen.

Onze belangstelling voor de kinderen van deze hill tribes is al van vroegere datum. Verschillende van deze kinderen worden geholpen in onze kindertehuizen. Misschien herinnert u zich dat wij - nu ongeveer twee jaar geleden - schreven over de Malpaharia's in de staat Bihar. Wij schreven hoe

ontmoet, die onder deze hill tribes werken. Hun werk is verre van gemakkelijk. De hill tribes kunnen worden verdeeld in twee groepen. De ene groep leeft volkomen afgezonderd van de maatschappij in de bergen. De andere groep komt voor seizoenwerk wel naar de vlakke toe. Bijvoorbeeld voor de suikerbietenoogst. Deze mensen spreken een eigen taal, die de evangelisten eerst moeten leren voor ze ook maar enig contact kunnen maken. De samenleving accepteert de mensen van de hill tribes niet en daardoor zijn ze vaak bang. Maar langzamerhand weet men het vertrouwen te winnen en dan kan men de Blijde Boodschap aan deze mensen brengen. Verschillende ouders van kinderen in onze kindertehuizen daar zijn nu gedoopt.

De andere groep, die volkomen afgescheiden leeft, is veel moeilijker te bereiken. Wij waren in Zuid-India samen met de heer P. Samuel van de Bethel Fellowship - hij was verleden jaar in Nederland en velen van u zullen zich het contact met hem herinneren! - op weg naar een dorp waar wij kinderen helpen. Wij passeerden enige bergen en de heer Samuel vertelde ons dat daar mensen wonen in grotten. Tot voor kort waren deze mensen nog nooit met de buitenwereld in aanraking geweest. Nu is daar een evangelist begonnen om contact met hen te maken. Dit gaat heel moeizaam. De mensen zijn heel bang en als ze een vreemde zien, trekken ze zich terug in hun grotten. Ze vermijden ieder contact. Verder spreken zij een andere taal. Als je dan al zo ver bent gekomen dat er iemand is die niet wegloupt, dan is er dit taalprobleem. Daarom wilde de evangelist het een keer proberen door wat kleding uit te delen. De mensen van de hill tribes lopen praktisch naakt rond en het kan in de bergen soms behoorlijk koud zijn. Toen hij met zijn zakken kleding kwam, vloog de hele bevolking daarop af. Als wilden graaiden ze alles wat ze maar krijgen konden. Toen de zakken leeg waren, begonnen ze de kleding van de evangelist van zijn lijf af te trekken. Deze goede man moest op het laatst praktisch naakt rennend voor zijn leven maken dat hij weg kwam. Het pad van een evangelist loopt niet over rozen. Maar deze man heeft de moed niet laten zakken. Hij heeft nu contact gemaakt met één vrouw en hij hoopt door haar het vertrouwen van de anderen te kunnen winnen. De omstandigheden waaronder deze mensen leven zijn zeer primitief. Er is veel ziekte en geen medische verzorging. De mensen sterven jong, de kinderen ook.

Wij vonden het onbegrijpelijk dat zo dicht in de buurt van de kindertehuizen er mensen onder zulke primitieve omstandigheden wonen. Deze mensen zijn nog nooit met het Evangelie in aanraking gekomen. Hun kinderen gaan niet naar school, ze zijn onvoed en sterven jong. Ze hebben hulp nodig en een aantal daarvan kunnen wij helpen doordat er in India mensen zijn, die de HERE liefhebben en Hem willen dienen door voor deze kinderen te zorgen. Wij zijn de HERE dankbaar dat Hij ons daarbij wil inschakelen door deze hulp financieel mogelijk te maken. Wilt u ook daaraan meewerken? Steunt u ons dan met een „adoptie” of gift. Ook uw gebed wordt door ons erg op prijs gesteld.

Voor inlichtingen en opgave voor adoptie: Stichting Redt een Kind, secr.: Dr. Guépinlaan 23, 4032 NH Ommeren (Gld.). Telef. 03443-2079 (ook 's avonds). Postgiro: 1599333 t.n.v. St. Redt een Kind te Hattem. Bank: ABN te Doorn, rekeningnr.: 37.73.32.860.

Te huur

onze

6 PERS. CARAVAN

op „De Rheezerkamp”

bij Hardenberg.

Vóór 30 juni en na 28 juli.

f 200,— per week.

Tel. 05157-4456.

Zoekt U een camping waar U zich als Christen thuis kunt voelen?

Evangelische Camping

„t BELOOFDE LAND”

biedt U o.a. een fijn programma tijdens de vakantieperiode.

Tevens verhuren wij (toer)caravans. Vraag folder.

Bosweg 17 — 3781 NG Voorthuizen
Tel. 03429-2942

WIE GAAT ER NU SJOUWEN IN ZIJN VAKANTIE.....

Tja...., er op uit met Aktieve Vakanties is een bont verhaal. Vol vriendschap en contact. Zo'n vakantie máák je met elkaar: iedereen zet zich in.

Samen hou je zo een vakantie waar je in je eentje nooit aan toe zou komen. Samen merk je dat lol en serieuze dingen 'n prima combinatie zijn. Dat je op zo'n dag samen in de bijbel leest en vandaaruit over allerlei praktische dingen praat en een uurtje later een doldwaas creatief feest opzet met elkaar. Je merkt dat inspanning en ontspanning elkaar grandioos afwisselen.

Want rust en vrije tijd is er natuurlijk voor iedereen ook ruimschoots, omdat je in een vakantie ook lekker op adem moet kunnen komen.

Er zijn vakanties in binnen en buitenland, van één tot drie weken. Zonder uitzondering scherp geprijsd. Met een minimum aan luxe en een maximum aan lol.

Ben je nieuwsgierig geworden naar deze Aktieve Vakanties? Vul dan de bon in en stuur 'm op.

Ik wil wel eens ontdekken hoe leuk het is te sjouwen in m'n vakantie.

Stuur op die vakantieids.

Naam
Adres
Postcode
Woonplaats.....

Youth for Christ Aktieve Vakanties, Postbus 73, 3970 AB Driebergen. Telefoon: 03438-15744

Geef Pjotr een (kinder) Bijbel

Pjotr is een van de miljoenen kinderen in Oost-Europa die graag een kinderbijbel willen. In het Oostblok woedt een ideologische strijd om de kinderziel. Laten wij Pjotr en zijn leeftijdgenoten het evangelie in handen geven.

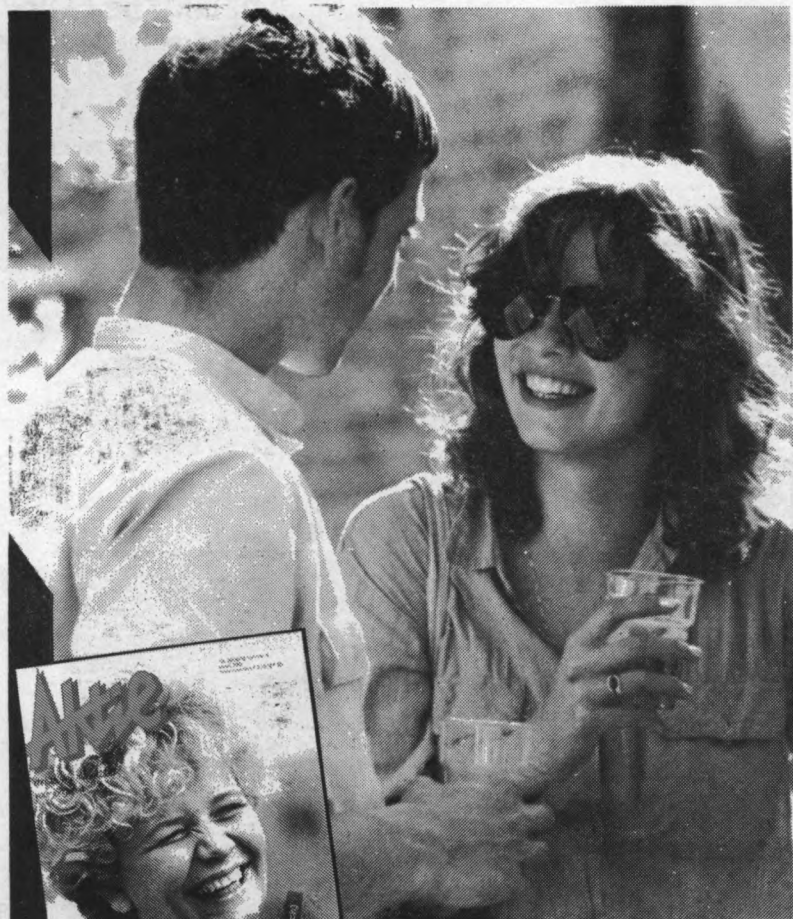
Stichting "Antwoord" streeft er naar 100.000 kinderbijbels er heen te brengen. Prijs per exemplaar: f 20,—, inclusief vervoer. Hoeveel neemt u er voor uw rekening?

Pjotr heeft een boekje geschreven voor zijn leeftijdgenoten in Nederland. Omdat hij veel heeft te vertellen. Maar hij kan niet zelf hierheen komen. Het (dunne) boekje kost niets. Vraag 't aan bij Stichting "Antwoord", postbus 198, 4700 AD Roosendaal.

Giro
1166

Comité v. aanbeveling: Prof. Dr. Ir. J. van Bommel, Nel Benschop, Henk Binnendijk, Gert Doornenbal, Prof. Dr. C. Graafland, Gien Karssen.

Aktie, al meer dan dertig jaar jong. En beter dan ooit!

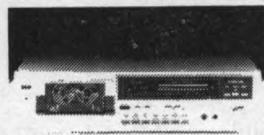
De groei

Logisch dat AKTIE groeit. Steeds meer jongeren ontdekken AKTIE. Steeds meer ouders geven hun kinderen, neefjes, nichtjes, kleinkinderen een cadeau-abonnement. Waarom? AKTIE is het positieve blad voor de tachtiger jaren.

Eind dit jaar verdeelt AKTIE deze vier prachtige DUAL-produkten onder degenen die abonnee zijn geworden of een abonnee hebben opgegeven.

HIFI DRAAITAFEL
Dual CS741Q winkelwaarde f 875,—

COMPUTERGESTUURD CASSETTE DECK
Dual C826 winkelwaarde f 869,—

RADIO-CASSETTE-KOMBINATIE MET DOUBLE PLAY
Dual PCR 50 winkelwaarde f 725,—

AUTOREVERSE CASSETTE PLAYER
Dual PCP1 winkelwaarde f 275,—

AKTIE

christelijk
maandblad
voor jongeren

SCHRIJFT OVER DE WERELD VAN JONGEREN IN DE TAAL VAN JONGEREN

de omgang met je ouders * vrienden maken * werk vinden * christen-zijn op school * de wereldproblemen en jij * jouw plek in de kerk * leren bijbellezen * verkering krijgen * blijven in gospelmuziek * nieuws over christelijke activiteiten

- * Het blad AKTIE schaamt zich niet voor het Evangelie
- * De lezer wordt voor vol aangezien en wordt geen mening opgedrongen
- * Kerkelijke of politieke voorkeur is AKTIE vreemd
- * AKTIE wordt gemaakt dóór jongeren vóór jongeren
- * AKTIE kost maar 26 gulden per jaar

De wijsheid niet in pacht

Als je niet alles zeker weet, moet je willen luisteren naar anderen. En dat wil AKTIE ook. In de eerste plaats naar God en de bijbel. Maar ook naar jou als lezer. En dan luistert AKTIE ook nog naar een speciale 'redactie-raad', die de redactie adviseert op inhoudelijk gebied. In deze redactie-raad hebben onder anderen zitting: Ds. R. van Essen (Ned. Herv. pred.), Dhr. H.N.D. Binnendijk (EO), Prof. Dr. B. Goudzwaard (hoogleraar aan de V.U.), Drs. Th.D. Jansen (voorzitter NCRV), Drs. W.J.J. Jongbloed, Prof. Dr. C. van Leeuwen (hoogleraar aan de R.U.), Dhr. H. van der Meulen (voorzitter

CNV), Ds. R. Reiling (Bapt. pred.), Ds. W.G. Rietkerk (Ned. Geref. pred.), Prof. Dr. J.P. Versteeg (hoogleraar Nieuwe Testament), Dhr. H.H. ter Welle (dir. In de Ruimte).

Vul de antwoordkaart in en stuur 'm op!

maandblad AKTIE
antwoordnummer 1525
7620 VP Wierden

(postzegel niet nodig)

JA, zo'n positief blad als AKTIE spreekt mij aan.

- ☐ Ik neem een abonnement tot wederopzegging en ontvang een acceptgirokaart om het abonnementsgeld tot januari 1985 te voldoen. Ik geef een abonnement kado aan:

naam _____

straat _____

postcode _____ plaats _____

tot wederopzegging en ik ontvang een acceptgirokaart om het abonnementsgeld tot januari 1985 te voldoen

Ik ontvang graag vrijblijvend een **proefnummer** (en betaal alleen de verzendkosten). Daarna beslis ik of ik een abonnement neem of kado geef

*** Kruis het betreffende hokje aan**

Deze bon werd ingestuurd door:

naam _____

straat _____

postcode _____ plaats _____

Een abonnement kost slechts f 26,— per jaar. Wacht met betalen op onze acceptgirokaart.